

Protokoll 1/2024

fört vid Rådet till skydd för Stockholms skönhets
sammanträde måndagen den 15 januari 2024 kl. 13:30-
15:50, Kristallen, Hantverkargatan 3D

Övriga närvarande

Monica Muro de Santa Cruz
Måns Lönnroth
Anders Johnson §§1-18 Ordf. §§1-5
Helena Nilsson Lannegren
Leif Bolter
Katarina Borg Vice ordförande §§1-4, §§6-19
Elisabet Jermsten
Desirée Johansson
Catharina Nolin
Knut Weibull
Inga Varg Ordförande §§6-19
Monica Hector Protokollförare
Henrik Nerlund Sekreterare
Fredrik Jöngren Handläggare
Andrew Blank Föredragande §19

Justerare

Catharina Nolin

Datum för justering

Paragraf

§§1-19

Protokollförare

Monica Hector

§ 1

Val av ordförande för valförrättningen

Beslut

Valdes ledamot A Johnson till ordförande för valförrättningen.

§ 2

Val av justerare samt dagordning

Beslut

Valdes ledamot Catharina Nolin att tillsammans med ordförande justera protokollet. Beslöts uppta ärenden i ordningen: 1-10, 16-18, 11-15.

§ 3

Val av rådets trettonde ledamot

Beslut

Återvaldes Inga Varg till rådets trettonde ledamot

§ 4

Val av adjungerad ledamot

Beslut

Valdes Malin Myrin, enhetschef, Kulturmiljö och dokumentation, Stadsmuseet, till adjungerad ledamot i Skönhetsrådet under 2024.

§ 5

Val av ordförande och vice ordförande

Beslut

Återvaldes Inga Varg till rådets ordförande samt Katarina Borg till rådets vice ordförande.

§ 6
Ordförandes tack

Beslut

Inga Varg tackade för förnyat förtroende.

§ 7
Nästa sammanträdesdag

Beslut

Erinrades att Skönhetsrådet sammanträder den 5 februari 2024, kl. 13.30.

§ 8
Nästa delegationssammanträde

Beslut

Erinrades att Skönhetsrådets delegerade sammanträder 22 januari 2024, kl. 13.30.

§ 9
Protokoll fört vid sammanträde 2023.12.04

Beslut

Anmäldes att protokoll fört vid rådets ordinarie sammanträde 2023.12.04 justerats i vederbörlig ordning.

§ 10
Protokoll fört vid delegationssammanträde 2023.12.11

Beslut

Anmäldes att protokoll fört vid rådets delegationssammanträde 2022.12.11 justerats i vederbörlig ordning.

§ 11**Rådets: Sammanträdesdagar 2024****Beslut**

Erinrades att Skönhetsrådet sammanträder följande dagar 2024:

Måndagen 15 januari	Måndagen 22 januari
Måndagen 5 februari	Måndagen 19 februari
Måndagen 4 mars	Måndagen 18 mars
Måndagen 8 april	Måndagen 22 april
Måndagen 6 maj	Måndagen 20 maj
Måndagen 3 juni	Måndagen 10 juni

Rådets utflykt torsdag 13 juni

Måndagen 26 augusti	Måndagen 12 augusti
Måndagen 9 september	Måndagen 23 september
Måndagen 7 oktober	Måndagen 21 oktober
Måndagen 4 november	Måndagen 18 november
Måndagen 2 december	Måndagen 16 december

§ 12**Sekreteraren informerar****Sammanfattning av ärendet**

Informerade sekretären om att Susanne Höglin är tjänstledig för studier i 1 ½ år och att Fredrik Jöngren anställts som vikarie under denna period.

Sekreteraren informerade om att kansliet nu flyttat tillbaka till lokalerna i H3H.

Konstakademien har nominerat John Stenberg till ny ledamot i Skönhetsrådet och valet i fullmäktige väntas ske i slutet av januari.

Sekreteraren är kallad till en arbetsmiljöutbildning 22 januari, samma dag som Skönhetsrådets delegerade sammanträder. Monica Hector kommer att fungera som sekreterare under detta mötet.

§ 13
Övriga frågor**Beslut**

Förelåg inga övriga frågor.

§ 14
Teodoliten 1 m.fl., förslag till detaljplan, 2021-08539
SR 2023/252**Beslut**

Anmäldes för formellt beslut ärende bordlagt vid delegationssammanträde 2023.12.11 (§1).

§ 15
Rådet: Underlag för budget 2025 med inriktning 2026 och 2027
SR 2024/9**Beslut**

Förelåg av sekreteraren utformat förslag till budget vilken antogs som rådets

Handlingar i ärendet

- 1443570 (Signerad) Rådet: Underlag för budget 2025 med inriktning 2026 och 2027

§ 16
Rådet: Verksamhetsplan 2024
SR 2024/10**Beslut**

Förelåg av sekreteraren utformat förslag till verksamhetsplan för 2024 vilken antogs som rådets.

Handlingar i ärendet

- 1443594 (Signerad) Rådet: Verksamhetsplan 2024

§ 17**Rådet: ny rutin avseende arkivering av underlag till planärenden**

SR 2023/279

Beslut

Förelåg av sekreteraren förslag om ny rutin avseende arkivering av underlag till planärenden vilket antogs som rådets.

Handlingar i ärendet

- SR 2023/279-1 (Signerad) Ny rutin avseende arkivering av planärenden

§ 18**Anmälningar för kännedom****Anmälda handlingar**

- (Signerad) Djurgården 1:1 (Manilla), nybyggnad av telekomanläggning, 2023-08699
- (Signerad) Tegelbruket 4 m.fl. planärende på granskning 2016-10001
- Bengt Sartorius 1996_anställd vid fastighetskontoret 1966-1986
- (Signerad) Styckmästern 1 m.fl., Slakthusområdet, etapp 4 (Evenemangskvarteren), planärende på granskning, 2020-14677
- Jutesprånget 7, 8 och 9, meddelande om revidering efter granskning 2, 2016-14627)
- Yxan 4, begäran om allmän handling , besvarad med e-post
- Årsta 1:1 (Östberga norra), planärende invid kv. Familjen 1 m.fl., meddelande om utlåtande efter granskning, 2019-04998
- Svea Artilleri 2, meddelande om granskningsutlåtande, 2020-08138, underrättelse om granskningsutlåtande (anslagstavla)
- Aspudden 2:1 m.fl., Blommensbergsvägen, meddelande efter granskning, Dp 2019-05858, underrättelse om granskningsutlåtande
- Grimsta 1:2 invid Solleftegatan, kungörelse efter granskning, 2020-06528
- Konsthallen 1, underrättelse om granskningsutlåtande, 2022-04424
- Enigheten 25 m.fl., underrättelse efter granskning, 2020-09402
- Tjänsteanteckning
- Planeringen av Valla Torg , svar med e-post

- Ny höjdskala i stadsplaneringen, svar med e-post
- Skyltar på Långholmsgatan, svar med e-post
- Lappmannen 4, underrättelse efter granskning, 2020-16562
- Föreslagna rivningar i St Eriksområdet och alternativt förslag. Svar med e-post samt SR 2023/249 bifogad
- Meddelande om revidering inför antagande (3/3)
- Östra Hagastaden, meddelande om antagande, 2016-17865
- Meddelande om antagande av förslag till detaljplan för Höstsådden 1 m.fl. Västra Hagsätra (Etapp 1), Dp 2018-06778 (3/4)
- (Signerad) Gigan 19, planärende på granskning, 2021-16802
- Jutesprånget 7, 8 och 9, underrättelse om antagande, 2016-14627
- Lappmannen 4, underrättelse om antagande, 2020-16562
- Ljusförening, svar med e-post
- Studiebesök på Skönhetsrådet, svar med e-post
- Instagramhistorik 2021
- Instagramhistorik 2020
- Instagramhistorik 2019
- Instagramhistorik 2018
- (Signerad) Pytsen 1 och 2 samt Liljeholmen 1:1, planärende på granskning, 2017-07068
- Nyfiken medborgare, svar med e-post
- Yxan 4, överklagan av antagen detaljplan dp 2016-14530
- (Signerad) Rörstrand 16, rivning av enbostadshus, 2023-17519-575
- Överklagande ang. Yxan 4 Dp 2016-14530, svar med e-post
- Överklagan beslut ang Yxan diariennr. 2016-14530, svar med e-post
- Överklagande av detaljplan Dp 2016-14530, Yxan 4, svar med e-post
- Överklagan avseende DPL för nybyggnad i Norra Högalid, DPL Yxan 4, DNR 2016–14530, svar med e-post
- Överklagan detaljplan, svar med e-post
- Överklagan, detaljplan avseende Yxan 4, Dnr 2016-14530, svar med e-post

§ 19**Ångtvätten 16 m.fl., förslag till detaljplan, 2020-11437**

Stadsbyggnadskontoret hade genom remidd begärt Skönhetsrådets yttrande över Ångtvätten 16 m.fl., förslag till detaljplan, 2020-11437. Andrew Blank, stadsbyggnadskontoret, redogjorde för ärendet.
SR 2023/273

Beslut

Beslöt Skönhetsrådet avstyrka förslag till detaljplan.

Uppdrogs åt kansliet att besvara ärendet.

Sammanfattning av ärendet

Planförslaget som stadsbyggnadskontoret upprättat avser ett nytt kvarter med ca 200 bostäder, verksamhetslokaler och en ny förskola på fastigheten Ångtvätten 16 m.fl. Större delen av marken inom planområdet består av en kontorsbyggnad, Lärarnas hus, uppförd 1984 av Sveriges Lärarförbund, samt hårdgjorda ytor.

Den föreslagna bebyggelsen består av ett nytt kvarter av flerbostadshus. Mot Alviksbron och Tvärbanan föreslås en u-formad byggnad i 6-8 våningar som genom sin form och placering verkar avskärmande mot buller från Tvärbanan. De nya bostäderna kan därmed få en bullerskyddad sida och en gård med god ljudmiljö. En förskola med fyra avdelningar planeras i byggnadens bottenvåning. Förskolegården om minst 850 kvm anordnas inom kvarterets gårdsmiljö. Närmast vattnet föreslås tre punkthus som bygger vidare på den typologi, placering, riktning och höjdskala som finns inom grannfastigheten Tvålen 6.

Föreliggande förslag innebär rivning av ett kvarter uppfört på 1980-talet, ganska precis för fyrtio år sedan. Byggnader från en så näraliggande tidsepok har oftast inte hunnit bli klassificerade av Stadsmuseet vilket av fastighetsaktörer ofta tolkas som att de inte är skyddsvärda. Skälen som ofta anförs för att möjliggöra rivningar är brister i den arkitektoniska gestaltningen, volymhanteringen samt att låga bjälklagshöjder omöjliggör ombyggnad/ändrad användning. De senaste åren har ett antal byggnader från 1980-talet rivits och ytterliga rivningar är aktuella, bl. a. i näraliggande Alviks strand. Skönhetsrådet ansåg att det finns skäl för staden att gå från ord till handling när det gäller hållbarhet och de ambitiösa miljömål som

Stockholm säger sig ha. Rådet fann det dessutom förvånande att staden föreslår rivning av ett fungerande hus utan att presentera någon kalkyl för vilken miljöpåverkan detta innebär. Således finns ingen analys i planunderlaget av de stora kvantiteter betong som kasseras och vilka konsekvenser detta får för klimatet. Rådet fann inte åtgärderna som planförslaget redovisar, d v s att man för att minimera den klimatpåverkan som rivningar och nybyggnationer innebär föreslås cirkulär bygg- och rivningsprocess, återbruk och återvinning av material samt miljöcertifiering av nybyggnation studeras under fortsatt planprocess är tillräcklig i sammanhanget. Det är, ville rådet poängtera, inte heller åtgärder som går att styra med hjälp av planinstrumentet.

Enligt Skönhetsrådets uppfattning har Lärarnas hus, ritat av arkitekt Allan Westerman, vid arkitektkontoret Coordinator, stora arkitektoniska kvaliteter, inte minst i den skickligt utförda volymhanteringen. Byggnaden är representativ för 1980-talet ifråga som ett av de mer påkostade och genomarbetade kontorsprojekten från perioden. Även invändigt har byggnaden en hög kvalitet i material och utförande och ett platsanknutet konstprogram med verk av hög konstnärlig kvalitet. Rådet motsätter sig bestämt en rivning av Lärarnas hus. Rådet fann det högst troligt att det, så som det visade sig för ägaren av grannfastigheten Ångtvätten 22, är fullt möjligt att hitta verksamheter som kan inrymmas i byggnaden och det utan att det behöver medföra orimliga kostnader. Rådet efterlyste högre ambitioner för projektet, grundade i ett bevarande, där olika nya innehåll för byggnaden utreds grundligt. Rådet ansåg att det i alla detaljplaner som förutsätter rivning tydligt ska redovisas hur man kommit fram till att en rivning är försvarbar.

Skönhetsrådet ansåg att föreliggande planförslag för Ångtvätten 16 m.fl. brister i flera avseenden. Planmönstret med ett u-format kvarter ger visserligen en god ljudmiljö mot gården för bostäderna men gårdsmiljön blir både trång och mörk. Boende i kvarteret får dessutom mycket liten visuell kontakt med vattnet. Kvarteret ska rymma en förskola med fyra avdelningar vilket innebär att delar bostadsgården ska nyttjas som lekyta och utemiljö för barnen. Med tanke på kvarterets placering och byggnadens höjd torde gården ligga i skugga större delen av dagen, vilket knappast ger en god vistelsemiljö. Ytan blir dessutom, enligt rådets beräkningar, drygt 10 kvm/barn, d v s långt under Boverkets rekommendationer.

Rådet konstaterade vidare att dagvattenhantering måste ske på kvartersmark men en gård med regnbäddar blir en svår lekmiljö. Regnbäddarna kommer dessutom att kräva skötsel för att fungera och kombinationen av planerade åtgärder för dagvattenhantering och användning som lekyta för barn och boende är allt annat än optimal. Rådet såg att stadsbyggnadskontoret i förslaget försökt förhålla sig både till planstrukturen i Tvålen 6 och Stora Essingens

topografi. Rådets uppfattning var dock att den redovisade planformen, avseende det u-formade huset, inte ger önskade stadsbildskvaliteter. Punkthusen inordnar sig däremot väl i stadssiluetten.

Slutligen ansåg rådet att stadsbyggnadskontoret i samrådsskedet bör kunna presentera hur gestaltning av nya byggnader är tänkt, om än inte detaljerat, och inte arbetas fram och prövas under granskningsskedet. Enligt rådets uppfattning bör planförslag vara så lättolkade att även de som vill ta del av föreslagna förändringar kan förstå och tolka stadsbyggnadskontorets underlag. Inte minst ur demokratisynpunkt är detta viktigt ansåg rådet.

Handlingar i ärendet

- SR 2023/273-3 Samrådsbrev_10984773_2_6
- SR 2023/273-8 Plankarta, samråd_10988051_2_6
- SR 2023/273-2 Planbeskrivning, samråd_10992224_1_6
- SR 2023/273-4 Naturvärdesinventering_10992134_2_6
- SR 2023/273-5 Trafikutredning_10991619_2_6
- SR 2023/273-6 Dagvattenutredning_10991596_2_6
- SR 2023/273-7 Trafikbullerutredning_10991623_2_6
- SR 2023/273-9 Kulturmiljöutredning_10992127_2_6
- SR 2023/273-10 Konsekvensanalys
kulturmiljö_10992125_2_6

Digitala signaturer

Detta dokument har signerats digitalt av följande personer

Namn	Datum
Inga Margareta,Varg	2024-01-19
Eva Gunilla Catharina,Nolin	2024-01-19
Magnus Henrik Erkki,Nerlund	2024-01-19
Bengt Anders,Johnson	2024-01-19
Monica Christina,Hector	2024-01-19